

II.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΑΒΑΔΩΝ

λόγος περί ειρήνης.

(Cod. Sabb. 32, fol. 130^a—135^b).

1. Οἱ ἄγγελοι τὸν οὐράνιον χορὸν συστησάμενοι εὐηγγελίζοντο τοῖς ποιμέσι λέγοντες· «εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν σήμερον χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ». Παρ' αὐτῶν τοίνυν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀγγέλων καὶ ἡμεῖς δανεισάμενοι φωνὴν εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν σήμερον, ὅτι σήμερον τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐν γαλήνῃ καὶ τὰ τῶν αἰρετικῶν ἐν ζάλῃ. Σήμερον τὸ σκάφος τῆς ἐκκλησίας ἐν γαλήνῃ

1. In adventu domini et salvatoris nostri atque in praesentia ejus corporali, angeli ducentes choros caelestes evangelizabant pastoribus, dicentes: 5 „Annuntiamus vobis hodie gaudium magnum quod erit omni populo“. Ab ipsis enim sanctis angelis etiam mutuati nos vocem, annuntiamus vobis hodie 10 die gaudium magnum. Hodie enim in pace ecclesia est, et hae-

ΕΠΙΓΡΑΦΗ. Ἐν τῷ κώδικι λείπει τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀποδοθέντος ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ· διὸ καὶ ἐν τῷ ἁγιοσαββητικῷ κώδικι ἐπιγράφεται «ὁμιλία κζ', τοῦ αὐτοῦ λόγος περί ειρήνης», ἥτοι τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀνεγνώρισα δὲ τὸν ἀληθῆ αὐτῆς συγγραφέα ἔκ τε τοῦ ὕφους τῆς ὁμιλίας, ἔκ τε τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς καὶ ἔκ τοῦ σωζομένου λατινιστοῦ ἀποσπάσματος, ὅπερ ἐπιγράφεται ὡδε· «Sermo Severiani de pace, cum susceptus esset a beato Joanne episcopo Constantinopolitano».

2 εὐηγγελίζοντο] ἐν τῷ κώδ. «εὐαγγελίζοντο». 3 εὐαγγελιζόμεθα κτλ. Λουκᾶ 11, 10.

καὶ εἰς τὸν ἀχείμαστον λιμένα
τῆς εἰρήνης ὀρμίζεται, καὶ ἡ τῶν
αἰρετικῶν μανία ταῖς ἰδίαις τρι-
κυμαῖς χειμάζεται. Σήμερον οἱ
5 ποιμένες ἐν ἀμεριμνίᾳ καὶ ἡ ποι-
μνη ἐν ἀσφαλείᾳ, οἱ ἐχθροὶ ἐν
ἀπορίᾳ, οἱ λύκοι ἐν ἀμυχανίᾳ.
Σήμερον ὁ ἀμπελῶν τοῦ Σωτῆ-
ρος ἐν εὐθηνίᾳ καὶ οἱ ἐργάται
10 τῆς κακίας ἐν ἀκηδία. Σήμερον
ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐν ὑψώσει καὶ
οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας ἐν τα-
πεινώσει. Σήμερον Χριστὸς ἐν
ἀγαλλιάσει καὶ διάβολος ἐν πέν-
15 θει. Σήμερον ἄγγελοι μετ' εὐφρο-
σύνης χαίρουσιν καὶ δαίμονες
μετ' αἰσχύνης δραπετεύουσιν. Καὶ
τί δεῖ πολλὰ λέγειν; Σήμερον μετὰ
τῆς ἑαυτοῦ εἰρήνης προῆλθεν
20 Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης
καὶ πᾶσαν ἐχθραν καὶ πᾶσαν λύπην
καὶ πᾶσαν μικροψυχίαν ἐξώρισεν.
Οὐρανῷ μὲν ἥλιος ἐπιλάμπει.
ἐκκλησίαν δὲ Χριστοῦ εἰρήνη φω-
25 τίζει, εἰρήνη τὸ ποθεινὸν ὄνομα,
εἰρήνη τὸ φαιδρὸν τῆς εὐσεβείας
ἐπάγγελμα, εἰρήνη τὸ καθαρὸν
τῆς ἱερωσύνης βλέμμα, εἰρήνη
τὸ διαυγὲς τοῦ θυσιαστηρίου κάλ-
30 λος! Καὶ τί ἐπάξιον δυνάμεθα
εἰπεῖν εἰρήνης, ἥτις ἐστὶν τὸ
ὄνομα τοῦ Χριστοῦ; περὶ γὰρ τοῦ

retici in ira. Hodie ecclesiae
navis in portu est, et haere-
ticorum furor jactatur in flu-
ctibus. Hodie pastores eccle-
siae in securitate, et haeretici
in perturbatione sunt. Hodie
oves Domini in tuto, et lupi
insaniunt. Hodie vinea Domini
in abundantia, et operarii ini-
quitate in egentia. Hodie po-
pulus Christi exaltatus est, et
inimici veritatis humiliati sunt.
Hodie Christus in laetitia, et
diabolus in luctu. Hodie angeli
in exultatione, et daemones
in confusione. Et quid opus
est multa dicere? Hodie Chri-
stus, qui est rex pacis, cum
sua pace procedens, fugavit
omne dissidium, dissensiones
depulit, discordiam perturba-
vit. Et sicut caelum splendor
solis, ita ecclesiam fulgor pacis
illuminat. O quam desiderabile
nomen pacis, quam religionis
christianae stabile fundamen-
tum, et altaris dominici caele-
stis armatura! Et quid pos-
sumus de pace proloqui? Pax
nomen est ipsius Christi, sicut
dicit et apostolus: „Quia Chri-
stus pax nostra, qui fecit utra-

7 ἐναμυχανία.

22 ἐξώρισεν.

29 δι' αὐγέ.

Χριστοῦ ὁ Παῦλος διαλεγόμενός
 φησιν· «αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη
 ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα
 ἓν». Ἀμφότερα ἦν οὐ γνώμη
 μεμεριαμένα, οὐ πίστει κατα-
 τετηρημένα, ἀλλὰ διαβόλου φθόνῳ
 διηρημένα Ἄλλ' ὡς περ ἐπὶ βα-
 σιλικῆς προσόδου καὶ πλατεῖαι
 καθαίρονται καὶ στοαὶ διαφόροις
 κάλλεσι στεφανοῦνται, ἵνα μὴδὲν
 φανῆ βασιλικῆς ὕψεως ἀνάξιον,
 οὕτως προερχομένου Χριστοῦ
 τοῦ βασιλέως τῆς εἰρήνης πάντα
 τὰ λυπηρὰ ἐκποδῶν ἡμῖν ὑπε-
 χωρεῖτο. Ἐπέλαμψεν ἡ ἀλήθεια,
 καὶ ὄραπετεύει τὸ ψεῦδος! ἐπέ-
 λαμψεν ἡ ὁμόνοια, καὶ ἔφυγεν
 ἡ διχόνοια! Καὶ ὡς περ πολλάκις
 ἐπὶ βασιλέων ἢ ἀδελφῶν καὶ ἀρ-
 χόντων οἱ ἄριστοι τῶν γραφῶν
 βουλόμενοι τῆς ψυχῆς τὴν ἔνωσιν
 δεῖξαι ἐν σχήματι γυναικὸς ὄπι-
 σθεν παραστῶσιν τὴν ὁμόνοιαν,
 ἀμφοτέραις ταῖς ὠλέναις περιλαμ-
 βάνουσιν τοὺς ἠνωμένους — ἵνα
 δεῖξῃ ὅτι τὰ σώματα διηρημένα
 συνῆπται τῇ γνώμῃ — οὕτως ἡ
 τοῦ Χριστοῦ εἰρήνη μεσολαβή-
 σασα τὰ διεστῶτα συνῆψεν, καὶ
 ἐπληρώθη ἐφ' ἡμῶν τὸ εἰρημέ-

que unum», quae nequaquam
 fide, sed invidia diaboli dis-
 sidebant. Verun sicut proce-
 dente rege et plateae mundan-
 tur, et tota civitas diversis 5
 floribus et ornatibus coronatur,
 ut nihil sit quod minus dignum
 vultui regis appareat: ita et
 nunc procedente Christo rege
 pacis, omne quod triste est, 10
 auferatur e medio, et illuce-
 scente veritate fugetur men-
 dacium: fugiat discordia, res-
 plendescente concordia. Et si-
 cut frequenter fieri vidimus, 15
 ubi regum vel fratrum tabulae
 pinguntur, ut in utrisque una-
 nimitatis declarentur insignia,
 artifex picto femineo habitu
 post tergum utriusque, concor- 20
 diam statuit, brachiis suis
 utrumque complectentem, indi-
 cans quod hi qui videntur cor-
 poribus separati, sententiis et
 voluntate conveniant: ita nunc 25
 pax Domini media assistens, et
 utrumque nostrum gremio pal-
 pante connectens, discreta cor-
 pora in unum convenire ani-
 mum, ulnis jungentibus docet.

2 αὐτός] ἐν τῷ κώδ. «Χριστός». Πρὸς Ἐφεσίους 2, 14. 7 ἐπιβασιλικῆς... πλατεῖαι.
 7 διειρημένα. 10 κάλλεσι... μὴδὲν. 15 ὑπεχωρεῖτο. 18 διχόνοια. 19 ἐπιβασιλέων.
 23 παραστῶσιν (sic).

νον ὑπὸ τοῦ προφήτου «καὶ ἔσται βουλή εἰρήνης ἀναμέσον ἀμφοτέρων».

5 2. Τῇ μὲν οὖν προτέρα ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ τὸ εὐαγγελικὸν προοιμιάσατο, τῆς εἰρήνης τὸν λόγον· σήμερον δὲ ἡμεῖς τοῦ τῆς εἰρήνης ἡγούμεθα λόγου. Αὐτὸς ἡμᾶς χθὲς ὑπτίαις ταῖς χερσὶν ἠσπάσατο τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὡς εἰπεῖν, πλατείαις ἀγκάλαις τοῖς τῆς εἰρήνης δεξιούμεθα δώροις. Καταλέλυται
15 πόλεμος, καὶ λάμπει τὸ τῆς εἰρήνης κάλλος! Νῦν στενάζει διάβολος! Νῦν πενθεῖ τὸ τῶν δαιμόνων σύστημα! Νῦν ἐν ἀγαλλιάσει τὰ τῆς ποίμνης! Νῦν ἐν εὐφροσύνῃ τὰ οὐράνια! Εἰρήνη σήμερον χορεύει ἢ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγγέλων ὁμοδαίτιος καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἁγίων ὁμόσκηνος! εἰρήνη, ὁ τῶν ἀγγέλων ὕμνος! εἰρήνη, τὸ
25 τῶν ἁγίων ἔργον! Καὶ ὅρα τὸ θαυμαστόν. Καὶ τὰ ἐπουράνια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰ ἐπίγεια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην! Ἄλλ' ὅτε μὲν οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι ὕμνοῦσιν εἰρήνην, τῇ γῆ αὐτὴν προσπέμπουσιν,
30 καὶ τῇ γῆ τῆς εἰρήνης τὰς ἀκτῖνας

In qua sine dubio completur sermo propheticus, qui ait: «Et erit consilium pacificum inter utrosque».

2. Et hesterno quidem die pater noster communis evangelico pacem sermone praefatus est: hodie vero nos verba pacis exponamus. Ipse nos heri resupinis manibus in verbo pacis excepit, et nos hodie dilatato pectore, ulnisque patentibus ad Dominum cum munerebus pacis occurramus. Jam bella destructa sunt, pulchritudo pacis obtinuit. Nunc in luctu est diabolus, et in lamentatione omnis daemonum turma, nunc in coelestibus laetitia, et in angelis exsultatio, quibus specialis familiaris pax. Hoc enim etiam coelestes admirantur virtutes opus, quas fons ejus habet perennis, ex quo etiam terrena haec nostra guttis quibusdam exinde stillantibus irrorantur. Et ideo etiamsi in terris pax, laudis ejus splendor redundat in coelum, laudant eam coelestes angeli et dicunt: «Gloria in excelsis Deo,

1 καὶ ἔσται—ἀμφοτέρων. Ζαχαρ. 6, 13. 2 βουλῆ. 14 δεξιούμεθα] ἐν τῷ κώδ. «δεξιούμενον». 30 πρὸς πέμπουσιν.

ἐπιλάμπουσιν· ὅταν δὲ οἱ ἐπὶ γῆς ἄγιοι αὐτὴν ὕμνοῦσιν, εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτῆς τὰς μαρμαρυγὰς ἀναπέμπουσιν. Ὑμνοῦσιν οἱ ἐξ οὐρανῶν ἄγγελοι καὶ λέγουσιν «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ὅρας πῶς τὰ ἐπουράνια τάγματα ἀλλήλοις ἐπιπέμπουσιν τὰ τῆς εἰρήνης δῶρα; Οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι τῇ γῆ εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην· ὅτε γὰρ ὁ χορὸς ἐκεῖνος ὁ εὐσεβῆς τὸν Χριστὸν ὕμνων ἔλεγεν «ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», καὶ τοῦτο προσετέθη· «εἰρήνη ἐν οὐρανοῖς καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις». Εἶπωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ τὸν διάβολον ταπεινώσαντι καὶ τὸν λαὸν τὸν ἴδιον ὑψώσαντι· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ ἔχθραν ἐξορίσαντι καὶ εἰρήνην βραβεύσαντι».

3. Εἶπομεν ὑμῖν τοῦ διαβόλου τὴν τέχνην, καὶ πρὸ ἡμῶν οὐκ ἠγνοεῖτε αὐτοῦ τὰ νοήματα. Εἶδεν ὁ Σατανᾶς τὴν ἐκκλησίαν πίστεως τετειχισμένην· εἶδεν δογμάτων εὐσεβείας ἐστεφανωμένην· εἶδεν, καὶ ἰδὼν ἐτάκη· ἰδὼν ἐλύσθησεν· ἰδὼν ἐμάνη. Ἐπειράθη

et in terra pax hominibus bonae voluntatis». Vides quomodo coelestes omnes et terrestres invicem sibi munera pacis emittunt? Coelestes angeli pacem terris annuntiant, sancti in terris Christum, qui est pax nostra, collaudant in coelestibus positum, et mysticis choris acclamant: «Osanna in excelsis».

Dicamus ergo et nos: «Gloria in altissimis Deo», qui humiliavit diabolum, et exaltavit Christum suum. «Gloria in altissimis Deo», qui discordiam fugat, et pacem statuit.

3. Dico enim vobis artem diaboli, cujus neque vos astutiam ignoratis. Uidit Satanias firmitatem fidei, stabilitatem in ea pietate dogmatum septam, vidit et operum bonorum fructibus abundantem: et ideo pro his omnibus ad insaniam

1 ὅτ' ἄν. Οὕτω πανταχοῦ. 5 δόξα—εἰρήνη. Λουκᾶ 11, 14. 8 ὄρα] ἐν τῷ κώδ. «ἔρα». 13 ὡσαννὰ κτλ. Ματθ. 21, 9. 26 ἠγνοεῖτε] ἐν τῷ κώδ. «ἀγνοεῖτε».

*

νον ὑπὸ τοῦ προφήτου «καὶ ἔσται βουλή εἰρήνης ἀναμέσον ἀμοτέρων».

In qua sine dubio completur sermo propheticus, qui ait: «Et erit consilium pacificum inter utrosque».

5 2. Τῇ μὲν οὖν προτέρᾳ ὁ κοινὸς ἡμῶν πατήρ τὸ εὐαγγελικὸν προοιμιάσατο, τῆς εἰρήνης τὸν λόγον· σήμερον δὲ ἡμεῖς τοῦ τῆς εἰρήνης ἡγοούμεθα λόγον. Αὐτὸς ἡμᾶς χθὲς ὑπτίαις ταῖς χερσὶν ἠσπάσατο τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὡς εἰπεῖν, πλατείαις ἀγκάλαις τοῖς τῆς εἰρήνης δεξιούμεθα δώροις. Καταλέλυται
15 πόλεμος, καὶ λάμπει τὸ τῆς εἰρήνης κάλλος! Νῦν στενάζει διάβολος! Νῦν πενθεῖ τὸ τῶν δαμόνων σύστημα! Νῦν ἐν ἀγαλλιάσει τὰ τῆς ποίμνης! Νῦν ἐν εὐφροσύνῃ τὰ οὐράνια! Εἰρήνη σήμερον χορεύει ἡ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγγέλων ὁμοδαίτητος καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἀγίων ὁμόσκητος! εἰρήνη, ὁ τῶν ἀγγέλων ὕμνος! εἰρήνη, τὸ
25 τῶν ἀγίων ἔργον! Καὶ ὄρα τὸ θαυμαστόν. Καὶ τὰ ἐπουράνια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰ ἐπίγεια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην! Ἄλλ' ὅτε μὲν οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι ὕμνοῦσιν εἰρήνην, τῇ γῆ αὐτὴν προσπέμπουσιν,
30 καὶ τῇ γῆ τῆς εἰρήνης τὰς ἀκτῖνας

2. Et hesterno quidem die pater noster communis evangelico pacem sermone praefatus est: hodie vero nos verba pacis exponamus. Ipse nos heri resupinis manibus in verbo pacis excepit, et nos hodie dilatato pectore, ulnisque patentibus ad Dominum cum muneribus pacis occurramus. Jam bella destructa sunt, pulchritudo pacis obtinuit. Nunc in luctu est diabolus, et in lamentatione omnis daemonum turma, nunc in coelestibus laetitia, et in angelis exsultatio, quibus specialis familiaris pax. Hoc enim etiam coelestes admirantur virtutes opus, quas fons ejus habet perennis, ex quo etiam terrena haec nostra guttis quibusdam exinde stillantibus irrorantur. Et ideo etiamsi in terris pax, laudis ejus splendor redundat in coelum, laudant eam coelestes angeli et dicunt: «Gloria in excelsis Deo,

1 καὶ ἔσται—ἀμοτέρων. Ζαχαρ. 6, 13. 2 βουλή. 14 δεξιούμεθα] ἐν τῷ κώδ. «δεξιούμενον». 30 πρὸς πέμπουσιν.

ἐπιλάμπουσιν· ὅταν δὲ οἱ ἐπὶ γῆς ἄγιοι αὐτὴν ὑμνοῦσιν, εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτῆς τὰς μαρμαρυγὰς ἀναπέμπουσιν. Ἵμνοῦσιν οἱ ἐξ οὐρανῶν ἄγγελοι καὶ λέγουσιν «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ὅραξ πῶς τὰ ἐπουράνια τάγματα ἀλλήλοις ἐπιπέμπουσιν τὰ τῆς εἰρήνης δῶρα; Οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι τῇ γῆ εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην· ὅτε γὰρ ὁ χορὸς ἐκεῖνος ὁ εὐσεβῆς τὸν Χριστὸν ὑμῶν ἔλεγεν «ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», καὶ τοῦτο προσετέθη· «εἰρήνη ἐν οὐρανοῖς καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις». Ἐἴπομεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ τὸν διάβολον ταπεινώσαντι καὶ τὸν λαὸν τὸν ἴδιον ὑψώσαντι· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ ἔχθραν ἐξορίσαντι καὶ εἰρήνην βραβεύσαντι».

3. Εἴπομεν ὑμῖν τοῦ διαβόλου τὴν τέχνην, καὶ πρὸ ἡμῶν οὐκ ἠγνοεῖτε αὐτοῦ τὰ νοήματα. Εἶδεν ὁ Σατανᾶς τὴν ἐκκλησίαν πίστεως τετειχισμένην· εἶδεν δογμάτων εὐσεβείας ἐστεφανωμένην· εἶδεν, καὶ ἰδὼν ἐτάκη· ἰδὼν ἐλύσθησεν· ἰδὼν ἐμάνη. Ἐπειράθη

et in terra pax hominibus bonae voluntatis». Vides quomodo coelestes omnes et terrestres invicem sibi munera pacis emittunt? Coelestes angeli pacem terris annuntiant, sancti in terris Christum, qui est pax nostra, collaudant in coelestibus positum, et mysticis choris acclamant: «Osanna in excelsis».

Dicamus ergo et nos: «Gloria in altissimis Deo», qui humiliavit diabolum, et exaltavit Christum suum. «Gloria in altissimis Deo», qui discordiam fugat, et pacem statuit.

3. Dico enim vobis artem diaboli, cujus neque vos astutiam ignoratis. Uidit Satanias firmitatem fidei, stabilitatem in ea pietate dogmatum septam, vidit et operum bonorum fructibus abundantem: et ideo pro his omnibus ad insaniam

1 ὅτ' ἄν. Οὕτω πανταχοῦ. 5 δόξα—εἰρήνη. Λουκᾶ 11, 14. 8 ὄραξ] ἐν τῷ κώδ. «ἔρα». 13 ὡσαννὰ κτλ. Ματθ. 21, 9. 26 ἠγνοεῖτε] ἐν τῷ κώδ. «ἀγνοεῖτε».

διασκεδάσαι Χριστοῦ δόξαν, ἀλλ' οὐκ ἴσχυσεν· οὔτε γὰρ Χριστοῦ λύεται δόξα, οὔτε ἱερέων ἀφανίζεται εἰρήνη. Οὐδὲν ὤνησεν ἢ 5 ἐκείνου κακία· ἢ γὰρ τῶν ἀδελφῶν ὁμόνοια τὸν τῆς εἰρήνης ἠγγήσατο λόγον· Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. «Εἰρήνη Χριστοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρ- 10 δαίαις» ἡμῶν.

4. Προσέχετε δὲ μετὰ ἀσφαλείας πῶς ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης τὸ κάλλος ἀπλοῖ, καὶ δεῖκνυσιν αὐτὴν καὶ ἐν προφήταις ἀκμάζουσιν καὶ ἐν ἀποστόλοις λάμπουσιν καὶ ἐν μάρτυσιν χορεύουσιν. Ἐξω εἰρήνης μηδὲν δυνατὸν συστῆναι, μήτε τῶν ἐν οὐρανῷ, μήτε τῶν 15 ἐπὶ γῆς. Εἰρήνη, νόμου στόμα! εἰρήνη, προφητῶν γλῶσσα! εἰρήνη, ἀποστόλων διδασκαλία! εἰρήνη, μαρτύρων καὶ προφητῶν ἐπιθυμία! Τίς ἐπιθυμία τῶν προφητῶν; «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν». Ἐδέξατο τὴν δέησιν ὁ βασιλεὺς. Ἔδει αὐτὸν ὑποσημειώσασθαι τὴν δέησιν, καὶ τῇ ἐπιγραφῇ οἰκειῶς ἀποκριθῆναι πρὸς 20 τὴν δέησιν. Τί θελετε, φησὶν, ἄνθρωποι, εὐσεβείας σύντροφοι; «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν». — «Δίδωμι τὴν χάριν ὑποσημειοῦμαι καὶ ἀντιγράφω» Ὑποσημειώσατο ὁ βασιλεὺς δι' ἑαυτοῦ «πληρῶ ὑμῶν τὴν δέησιν». Τῶν προφητῶν λεγόντων «κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν», τί οὖν διὰ τῆς εὐαγγελικῆς αὐτοῖς ἀπο- 25 κρίνεται χάριτος; «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν». Διατί «δίδωμι»; διατί «ἀφήμι»; ἐπειδὴ καὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ θεότητα θεωρεῖται πᾶς ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος· ἀπεδήμει δὲ κατὰ σάρκα, μένων κατὰ θεότητα. Εἶπεν καὶ «ἀφήμι» καὶ «δίδωμι»· «ἀφήμι», ὡς ἀναλαμβανόμενος· «δίδωμι», ὡς συμ- 30 πολιτευόμενος· «εἰρήνη» δὲ ὑπογέγραπται σύνθεμα τοῦ δρόμου τῶν ἀποστόλων. Ὡς περ γὰρ συνδέματα δημοσίου δρόμου ἐάν

8 εἰρήνη—καρδίαις. Πρὸς Κολοσ. 3, 15. 14 μὴδὲν. 17 Κύριε—ἡμῖν. Ἡσαίου 26, 12. 25 Εἰρήνην—ὑμῖν. Ἰωάν. 14, 27 27 διὰ τί. 27 κατασάρκα καὶ καταθεότητα. 28 ἀπεδήμη.

μη ἢ βασιλικῆ σφραγισθέντα χειρὶ ἀβέβαια, οὕτως ὁ ὁρόμος τῶν ἀποστόλων, εἰ μὴ σύνθημα ἔλαβεν εἰρήνης, οὐκ ἂν ἴσχυσεν διελθεῖν τὸν κόσμον πολέμου γέμοντα. Οἶον οὖν ἐστὶ τὸ τῆς εἰρήνης σύνθημα λεγέτω Ἡσαΐας «ὡς ὦραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ» Εἶδες τὸ τῆς εἰρήνης 5 σύνθημα· ἄκουε καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου τὸ προοίμιον. Εὐαγγελικοῦ λόγου προοίμιον «εἰρήνη». Ἄκουε τοῦ Σωτῆρος, λέγοντος «εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ οἰκίαν εἰσελθῆτε, λέγετε εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ». Εἰρήνη συγχροτεῖ ἱερέως ψυχῆν· δίδωσιν ὧτα ἀνεφωγμένα τοῖς ἀκρωμένοις· πρὸ γὰρ τῶν λόγων εἰρήνη λάμπουσα φωτίζει 10 τῶν ἀκούντων τὴν διάνοιαν. Διὰ γὰρ τοῦτον τὸν ἀρχαῖον τῆς ἱερωσύνης τρόπον ὁ Θεὸς ἐκθειάζων ἔλεγεν «ἐν εἰρήνῃ κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ, καὶ πολλοὺς ἐπέστρεψεν ἀπὸ ἀδικίας· ὅτι χεῖλη ἱερέως ἐφύλαξεν γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητήζουσιν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἄγγελος Κυρίου παντοκράτορός ἐστιν» Εἶδες 15 ἱερωσύνης ἡνίαν καὶ χαλινόν, χαλινόν τῶν ἡνιοχομένων εἰρήνην. Θέλεις καὶ ἕτερον ξένον μαθεῖν; «Εἰρήνη» τὸ πρῶτον καὶ ἀρχαῖον τοῦ θυσιαστηρίου ὄνομα· ἐν ἀρχῇ γὰρ θυσιαστήριον εἰρήνης ἐκλήθη, ἐπειδὴ πᾶσα μικροψυχία ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λύεται, καὶ λύπη καὶ ἔχθρα. Ἀπ' ἀρχῆς ἐπῆξεν ὁ Θεὸς ὄνομα τῷ θυσιαστηρίῳ «εἰρήνην». 20 Πόθεν τοῦτο «καὶ ὠκοδόμησε Γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εἰρήνην Κυρίου».

5. Τί θέλεις εὑρεῖν ὄρους εὐσεβείας; Εἰρήνη ἐστὶν οἶον ὡς περ χώρας τινὸς πολλῆς καὶ μεγάλης, διαφόροις δεσποτείαις ὑποβεβλημένης. Οἱ ὄροι διατειχίζοντες δεικνύουσιν μέχρι τίνος 25 φθάνει ἡ τούτου δεσποτεία, καὶ πόθεν ἄρχεται ἡ τοῦ ἑτέρου κληρουχία. Οὕτως, ἐπειδὴ μεταξὺ δαιμόνων καὶ Χριστοῦ, βραβεύοντος εἰρήνην, κεῖται τὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν παταίσματα ἢ κατορθώματα, τῶν μὲν Χριστὸν ἀγαπώντων καὶ τὴν αὐτοῦ εἰρήνην τῶν δὲ δαίμοσι προστρεχόντων ὄριον τίθησιν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος 30

1 ἢ. 2 σύνθημα. 4 ὡς ὦραῖοι—ἀγαθὰ. Ἡσαΐου 52, 7. 8 εἰς ἣν δ' ἦν πόλιν — τούτῳ. Λουκᾶ 10, 5. 12 ἐν εἰρήνῃ -- παντοκράτορός ἐστιν. Μιχαχ. 2, 6, 7. 13 ἀποδικίας. 13 μετ' ἐμοῦ] ἐν τῷ κώδ. «μεθ' ὑμῶν». 20 ἀπαρχῆς. 21 καὶ ὠκοδόμησε—Κυρίου. Κριτῶν 6, 24. 22 εἰρήνης. 23 ὄρους. Οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ.

ειρήνην. ἵνα μάθῃς ὅτι, ἕως ὅτε βλέπῃς εἰρήνην, Χριστοῦ ἐστὶν δεσποτεία. Τὰ ἔξω εἰρήνης Χριστοῦ ἀλλότρια. Πόθεν τοῦτο. Λεγέτω σοι Δαυὶδ καὶ ὑποδεικνυέτω σοι τὰ ὄρια ὁ ἀρχαῖος τῆς εὐσεβείας γεωμέτρης, ὁ λέγων «σχοινία ἐπέπεσάν μοι ἐν τοῖς
5 κρατίστοις, καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοὶ ἐστίν». Οὗτος ὑποδεικνύς ἡμῖν τοὺς ὅρους λέγει· «ἐπαίνει Ἱερουσαλήμ τὸν Κύριον· αἶνει τὸν Θεόν σου Σιών, ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου, ἠλόγησεν τοὺς υἱοὺς ἐν σοί, ὁ πῦθεις τὰ ὄριά σου εἰρήνην».

10 6. Εἶδες εἰρήνης ὄρια, ὄρια αἰώνια, ἃ ἔπηξαν προφήται καὶ ἀπόστολοι· καὶ ἕτερον γὰρ μύθου. Ἰπενόηθησάν ποτε οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ὡς κατάσκοποι. Ἐκεῖνοι μηδεμίαν ἔχοντες ἀπολογίαὶν τῷ τῆς εἰρήνης προσέδραμον ὄπλῳ· «οὐκ ἐσμέν κατάσκοποι, εἰρηνικοὶ ἐσμεν». Ὁ μακάριος πάλιν Δαυὶδ ἐπαίρων
15 εἰς ὕψος τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας, καὶ δεικνύς τίνα ἐστὶν τὰ νεῦρα καὶ ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας, λέγει προσφωνῶν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει καὶ τῇ ἀγίᾳ· «γενέσθω δὲ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου καὶ εὐθηνία ἐν τοῖς ἀγαπῶσίν σε». Πάλιν ὁ Θεὸς βουλόμενος δεῖξαι ὅτι ἐν πολέμῳ ἀναλίσκεται τὰ πλήθη καὶ σκορπίζονται αἱ
20 τῶν ἀνθρώπων εὐθηνίαι, ἐν δὲ τῆς εἰρήνης λόγῳ συνάγονται, λέγει διὰ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· «ἀναστήτω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι· ὡς περ γὰρ οἱ ἄνθρωποι κατὰ τῶν θηρίων τῶν ἀγρίων ἐξοπλίζονται, καὶ ἐξωπλισμένοι φανέντες εὐθὺς φυγαδεύουσιν τοὺς θῆρας, οὕτως ὅταν φανῇ εἰρήνη σκορ-
25 πιζεται πόλεμος, σκορπίζονται διαβολικαὶ εὐνοιαὶ, καὶ τῶν δαιμόνων ἡ φάλαγξ διαλύεται· ὅπου γὰρ εἰρήνη, ἐκεῖ φυγαδεύεται κακία, ὥσπερ τῷ ἀγίῳ τὰ θηρία. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς λέγει «διαθήσομαι τῷ Δαυὶδ διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἀφανίσω τὰ θηρία τὰ ἄγρια». Εἰρήνη γεωργιὸν ἐστὶν ἀληθείας, καὶ ἀμπελῶν δικαιο-
30 σύνης, καὶ ποταμὸς εὐσεβείας.

4 σχοινία — κρατίστη μοὶ ἐστίν. Ψαλμ. 15, 6. 6 ἐπαίνει — ὄριά σου εἰρήνην. Ψαλμ. 147, 1—3. 8 ὅτι θεός. 12 ἐκεῖνοι. 13 οὐκ ἐσμέν—ἐσμέν. Γενέσ. 42, 31. 17 γενέσθω—ἀγαπῶσίν σε. Ψαλμ. 121, 7. 21 Ἰεζεκιήλ. 21 ἀναστήτω—ἔσονται. Ἰεζεκιήλ 34, 29. 27 διουτοῦτο. 28 διαθήσομαι — ἄγρια. Ἰεζεκιήλ 35, 25.

7. Εἶδες πῶς ἡ εἰρήνη ἐποίησεν τὴν ἐκκλησίαν δίκην ρευ-
 μάτων ποταμίων πληρῶσαι πνευματικὴν Εἶδες πῶς πανταχόθεν
 ἐπιρρέοντα τὰ πλήθη μιμεῖται τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα, εὐφραί-
 νοντα τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἡ ἀγαλλίασις ὑμῶν ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ
 γενομένη μιμεῖται τὰ τῆς θαλάσσης κύματα, ἐπάλληλα ὄντα τῷ 5
 δρόμῳ καὶ ἀλλήλοις ὑποχωροῦντα. καὶ κατ' ἀλλήλων ἀθορύβως
 ἐρχόμενα. Οὐ στασιάζει φιλονεικία, ἀλλ' ὁμονοία διαθέσεως. Θέλεις
 ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ ἀπὸ τῶν Γραφῶν τοῦτο μαθεῖν, ὅτι εἰρήνην
 μιμεῖται ποταμός. «ὥσει ποταμός ἡ εἰρήνη σου καὶ ἡ δικαιοσύνη
 σου, ὡς κύματα θαλάσσης». Ἄλλ' ὡς προεῖπον προσέφθασεν 10
 ἡμᾶς ἡ θεία σάλπιγξ, ἡ τὸν τῆς εἰρήνης εὐαγγελιζομένη λόγον.
 Ἐπώμεθα σήμερον καὶ ἡμεῖς τῷ τῆς εἰρήνης λόγῳ, καὶ ὡς περ
 διπλαῖς χερσὶν ἀνοίγωμεν αὐτῇ τὰς θύρας καὶ λέγωμεν· «ἄρατε
 πύλας· εἰσελθέτω λαὸς φυλάττων δικαιοσύνην καὶ φυλάττων εἰρήνην,
 ἀντιλαμβνόμενος ἀληθείας ἕως αἰῶνος». Ἄλλὰ γὰρ καὶ γόμος 15
 ἐστὶν εἰρήνη, καὶ κύματα θαλάσσης, καὶ ἥλιος ἐκλάμπων. Καὶ τί
 λέγω ἥλιος; Οὐχ οὕτως ἥλιος ἐκλάμπει ὅσῃν ἀπαστράπτει λαμ-
 πάδα ἡ τοῦ Σωτῆρος εἰρήνη! ἥλιον γὰρ ὀρῶ καὶ μέτρῳ δουλεύ-
 οντα· τέλος ἔχει τοῦ δρόμου τὴν ἐσπέραν. Εἰρήνη δὲ Χριστοῦ
 φωτὸς γέμουσα καὶ ἐν ἡμέρᾳ λάμπει, καὶ ἐν νυκτὶ φωτίζει, 20
 καὶ δι' αἰῶνος ἀστράπτει! Ἄκουε! Ὅταν φανῇ εἰρήνη, οὐ μόνῃ
 φαίνεται, οὐκ ἀνέχεται μόνῃ προσελθεῖν, ἀλλὰ συμπαραλαμβάνει
 μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, τὴν δικαιοσύνην. Ἄκουε τοῦ
 προφήτου, λέγοντος «ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη,
 καὶ πλῆθος εἰρήνης». Καὶ πάλιν, καθ' ἡμᾶς, ἀλλήλας ἀπολα- 25
 βούσας εἰσάγων λέγει· «ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήνησαν, δι-
 καιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν»· τί γὰρ ἕτερον οὕτως τοῖς κατὰ
 Χριστὸν ἄρχουσιν, τοῖς κατὰ Χριστὸν τὴν ἐπισκοπὴν ἀναδεξα-
 μένοις, ὡς εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη; Καὶ τοῦτο, ᾧ φιλόχριστοι,
 προφητικῇ σκορπίζεται φωνῇ. Ἄκουε τοῦ Θεοῦ, λέγοντος «δώσω 30

3 ὀρμήματα. 6 ὑπὸ χωροῦντα. 7 ὁμόνοια. 9 ὥσει ποταμός· θαλάσσης·
 Ἡσαίου 18, 18. 13 ἄρατε—αἰῶνος. Ἡσαίου 26, 2. 18 δουλεύοντα] ἐν τῷ κώδ.
 «δουλεύων». 22 οὐκ ἀνέχεται. 24 ἀνατελεῖ — εἰρήνης. Ψαλμ. 71, 7. 26 ἔλεος —
 κατεφίλησαν. Ψαλμ. 84, 11. 30 δώσω—δικαιοσύνη. Ἡσαίου 60, 17.

τοὺς ἄρχοντας σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιοσύνῃ».

8. Ἄνείτειλεν τοίνυν εἰρήνῃ! φευγέτω τὰ αἰρετικά θηρία! Ἄνεί-
 τειλεν εἰρήνῃ! δραπετευέτω τὰ τῶν αἰρετικῶν ἀνήμερα συστήματα!
 5 Ὡσπερ γὰρ τὰ θηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ παρρησίαν οὐκ ἔχοντα νυ-
 κτὸς ἀδείας ἐπιλαμβάνεται, οὕτως ἐκεῖνοι, μὴ φέροντες τὴν αὐγὴν
 τῆς εἰρήνης. Ἐπειδὴ μικρά τις νεφέλη μικροψυχίας παραδραμούσης
 οὐκ ἐξέκοψε τὴν εἰρήνην ἀλλ' ἔρριψε, νομίσαντα τὰ θηρία νύκτα
 εἶναι ἀφεγγῆ προῆλθεν ἐκ τῶν ἰδίων φωλεῶν, τὸν ἴδιον ἰὸν προ-
 10 φέροντα, καὶ ἐπληροῦτο τὸ τοῦ Δαυὶδ «ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο
 ὕψ· ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ· σύμνοι
 ὠρυσόμενοι ἀρπάσαι» ψυχὴν ἀπὸ ὀρθοδοξίας εἰς κακοδοξίαν, ἀπὸ
 πίστεως εἰς ἀπιστίαν, ἀπὸ ἀληθείας εἰς ψεῦδος. Ἄλλ' ὡσπερ
 πάλιν — τῷ γὰρ αὐτῷ κέχρηται ὑποδείγματι — τὴν ἐν νυκτὶ παρ-
 15 ρησίαν λαμβάνοντα τὰ θηρία μόνον ἐὰν ἴδῃ ἡλίου αὐγὴν δρα-
 πετεύει καὶ εἰς τοὺς ἰδίους μυχοὺς ὑποστρέφει, οὕτως καὶ νῦν
 τὴν φωνὴν τοῦ μακαρίου Δαυὶδ «ἀνείτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαι-
 οσύνης καὶ συνήχθησαν καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθῆ-
 σονται».

20 9. Εὐχαριστήσωμεν τῷ Χριστῷ, τῷ καταστεύσαντι τὸν κοι-
 ορτὸν καὶ ἐπιρράναντι ῥάνιδα εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης· ὡσπερ γὰρ
 κοινορτὸν καταστεύουσι ῥανίδες, οὕτως καὶ μικροψυχίαν καὶ ἀκηρίαν
 καταστεύουσι ῥανίδες δικαιοσύνης. Ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας
 ἐπιτόχετο λέγων «εὐφρανθήτι ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ αἱ νεφέλαι ῥα-
 25 νάτωσαν δικαιοσύνην». Μηδένα τὰ προλαβόντα θορυβείτω· ἐν
 ἡμέρᾳ ἀγαθῇ ἀμνησία κακῶν». Μήτις ταρρατέσθω, μὴ τις λεγέτω
 «ἐχρῆν ἐν ἱερεῦσιν Χριστοῦ εἶναι μικροψυχίαν»; μὴ γὰρ ἔξω γε-
 γόναμεν τοῦ εἶναι ἄνθρωποι; οὐ πολλάκις ἀκούοντες ὑποσυρόμεθα;
 Ἔχεις εἰκόνα δυναμένην σε παραμυθήσασθαι. Οὐ τοὺς ἁγίους
 30 ὕβριζω—μὴ γένοιτο—ἀλλ' ἐξ ἐκείνων τὰ πάθη δεικνύω.

10. ἔθου—ἀρπάσαι. Ψαλμ. 103, 20, 21. 12 ἀρπάσαι. 17. ἀνείτειλεν—κοιτα-
 σθῆρονται. Ψαλμ. 103, 22. 21 ἐπὶ ῥάνιντι. 22 ἀκηρίαν. 24 εὐφρανθήτι· δι-
 καιοσύνην. Ἡσαΐου 45, 8. 26 ἐν ἡμέρᾳ—κακῶν. Σειρήν 11, 25. 28 ὑπὸ συρόμεθα.

10. Ἐγένετό ποτε μεταξὺ Παύλου καὶ Βαρνάβα φιλονεικία, ὅτι οὖν τοῦ μὲν ἑνὸς μέρους δικαιοσύνην τιμῶντος, ἑτέρου δὲ τὴν ἀδικίαν, ἀλλ' ἑκάστου μέρους σκοπῶ εὐσεβείας δουλεύοντος. Ἡ δὲ αἰτία τῆς μικροψυχίας αὐτοῖς ἦν αὕτη. Μάρκος τις ἦν αὐτοῖς συνδραμῶν εἰς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης μέχρι τῆς 5 Πέργης τῆς Παμφυλίας· εἶτα, τῶν ἀποστόλων εὐτόνῳ κεχρημένων δρόμῳ καὶ ἀκαμπεῖ τῇ ψυχῇ πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ μάχας καὶ κινδύνους, ἀποταξάμενος τῷ δρόμῳ τῶν ἀποστόλων ἦλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, οὐ Χριστὸν ἀρνησάμενος, ἀλλὰ τὸν δρόμον τὸν πολὺν, ὡς εἴρηται, παραιτησάμενος. Ἐπανῆλθεν μετὰ ταῦτα Παῦλος καὶ 10 Βαρνάβας, καρποῖς εὐσεβείας κομῶντες καὶ τῷ τῆς εὐσεβείας κόπῳ στεφόμενοι, καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίαν τῶν ἐθνῶν πάντων τὴν ἐπιστροφῇν. Πάντων εὐφημούντων τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν ἐν τοῖς κατορθώμασιν, ὁ Μάρκος ἐδήχθη ἐπλήγη τὴν ψυχῇν. Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐνενόησεν πρὸς ἑαυ- 15 τὸν ἔκτοτε, λέγων ὅτι «εἰ ἤμην κοινωνὸς τῶν πόνων, ἐγινόμην ἄρτι κοινωνὸς τῶν ἐπαίνων»· πολλοὶ γὰρ πολλάκις αὐτὰς τὰς ἀρετὰς διὰ τοὺς πόνους φεύγοντες, διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν εὐφημίαν αἰροῦνται πονεῖν. Τί οὖν; μεταμεληθεὶς ὁ Μάρκος ἐβουλεύσατο πάλιν, ἐξιούσιν τοῖς ἀποστόλοις, συνδραμεῖν. Ὁ Βαρνάβας μετανοήσαντα 20 εὐθέως ἐδέξατο αὐτόν, καὶ ὁ Παῦλος ἐφιλονεῖκει καὶ ἔλεγεν «τὸν μὴ συνελθόντα ἡμῖν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, οὐ δεῖ δέξασθαι». Ἦν οὖν στάσις οὐκ ἀδικίας, ἀλλὰ δικαιοσύνης καὶ φιλίας. Ὁ Παῦλος ἀπῆτει τὸ δίκαιον, ὁ Βαρνάβας ἐτίμα τὸ φιλόφρωνον. Στασιάζοντες τοίνυν τῇ γνώμῃ, εἰ καὶ συνεφώνουν τῇ 25 εὐσεβείᾳ, εἰς τοσοῦτον ἦλθον παροξυσμόν, ὡς καὶ χωρισθῆναι ἀπ' ἀλλήλων· οὕτως γὰρ γέγραπται. Ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων· διέστησαν οὐ πίστει, οὐ διαθέσει, ἀλλ' ἀνθρωπίνῃ μικροψυχίᾳ· ἐγένετο δὲ οἰκονομία ὡς διέστησαν. Ὁ Βαρνάβας τὸν Μάρκον παραλαβὼν ἐξῆλθεν εἰς τὸν δρόμον, ὁ δὲ Παῦλος τὸν 30 Τιμόθεον παραλαβὼν καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον δρόμον. Ὁφέλησεν δὲ τὸν Μάρκον ἢ Παῦλον ἀκρίβεια· ὡς γὰρ εἶδεν

14 ἐδείχθη. 18 αἰροῦνται. 22 μὴ συνελθόντα. Πράξ. 15. 38. 27 ἀπαλλήλων.

αὐτὸν οὕτως ἐκβληθέντα διὰ τὴν ῥαθυμίαν, ἐσπούδασεν τῇ προθυμῖα καὶ τῷ δευτέρῳ δρόμῳ καλύψαι τὴν προτέραν νωχέλειαν. Συνῆν τοίνυν ὁ Μάρκος τῷ Βαρνάβᾳ, σπουδάζων καὶ τρέχων· ὁ δὲ Παῦλος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρήγγελεν μὴ δεχθῆναι Μάρκον, οὐχ
5 ἵνα λυπήσῃ, ἀλλ' ἵνα σπουδαιότερον ἐργάσῃται. Ὡς οὖν εἶδεν ὁ ἅγιος Παῦλος προλαμβάνοντα τῇ σπουδῇ τὸν Μάρκον καὶ ἀπολογισάμενον τῷ Θεῷ διὰ τῶν δευτέρων, ἄρχεται αὐτὸν παρατίθεσθαι. Καὶ τί φησιν ἐνταῦθα; ἐν ῥῆμα· καὶ ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἀγίου Βαρνάβα, ὅτι τῷ Μάρκῳ ἐχρήσατο ὡς ἀνεψιῷ, καὶ ἐσπούδασεν χαρί-
10 σασθαι ὡς ἀνεψιῷ τὸ ἀμάρτημα. Τί γὰρ λέγει; «ἀσπάζεται ὑμᾶς Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἐὰν ἔλθῃ, δέξασθε αὐτόν».

11. Καὶ νῦν παραμυθεῖσθω τὰ ἀρχαῖα τὴν νέαν ὑπόθεσιν. Εἰ μετὰ τὸ Παύλου καὶ Βαρνάβα μικροψυχία, τί θαυμαστόν εἰ μετὰ τὸ
15 ἡμῶν; Ἄλλ' ὥσπερ τότε ὁ ἐν μέσῳ Μάρκος καὶ ἐπιστροφῆς ἐπειράθη, καὶ φιλάνθρωπίας ἠξιώθη, καὶ νῦν οἱ ἐν μέσῳ δεχθήτωσαν. Ἴλεω τὸν Θεὸν ἐχέτωσαν. Χριστὸς πᾶσιν συγχωρήσει, καμὲ μεθ' ὑμῶν ἐλεήσει. Καὶ παρακαλέσωμεν τὸν κοινὸν πατέρα σφραγῖσαι ἡμῖν τὸν τῆς εἰρήνης λόγον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
20 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

1 αὐτόν] ἐν τῷ κώδ. «αὐτόν». 4 παρήγγελλεν. 10 ἀσπάζεται—αὐτόν. Πρὸς Κολοσ. 4, 10. 14 ἀρχαῖα. 18 ἡμῶν.